

**Sayın Başkan,
Değerli Meclis Üyeleri,
Antalya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu ve kendi adıma hepinizi saygıyla selamlıyorum.
2023 yılının ilk Meclis toplantımıza hoş geldiniz.
Yeni yıla yeni umutlarla başladık.
Bir kez daha hepimize, kentimize, ülkemize ve insanlığa sağlıklı, mutlu ve başarılı bir yıl diliyorum.**

Değerli Meclis Üyeleri,

2022 yılını bir önceki yıldan daha düşük ve zayıf bir performansla geçirdik. Antalya olarak ülke ortalamasının üzerinde bir ekonomik hareketlilikle yılı tamamladık. Ancak 2021 yılına göre giderek durağanlaşan bir dönemi de yaşadık. 2022 yılını özellikle girdi maliyetlerindeki artışlarla hatırlayacağız. Çünkü katlandığımız maliyetlerle uyumlu fiyatlara ulaşmadık. Özellikle tarımsal üretim ve ticaretle uğraşanlar olarak yılı, daha çok borçlanarak ve birikimlerinden harcayarak faaliyetlerimizi sürdürmek zorunda kaldık.

Değerli Üyeler,

Kentimiz iş dünyasının ve sektörümüzün öncü göstergeleri olarak kullandığımız bazı verilerin 2022 yılı gerçekleştirmelerini sizlerle paylaşmak istiyorum. Ortalama değerleri gösteren bu verileri referans alarak işlerimizle ilgili ölçülü bir bilgiye sahip olabileceğimizi düşünüyorum.

2022 yılı şirket hareketliliğine baktığımızda kentimizde daha hareketli bir yıl geçirdiğimizi söyleyebilirim. Kurulan şirkette kentimizdeki %58'lik artışa karşılık ülkemizde %28'lik artış yaşanmıştır. Kapanan şirkette de benzer bir durum yaşanmıştır. Kentimizdeki kapanan şirkette %67'lik artış yaşanırken ülkemizde %42'lik bir artış olmuştur. Yani 2022 yılında Antalya'da, ülke geneline göre çok daha fazla şirket kurulmuş ve kapanmıştır. Önceki yıllardan sıra dışı ölçüde farklılık söz konusu olmuştur.

Kentimiz iş dünyasındaki çekle ödeme hacmi 2022 yılında %132 artarken ülkemizde %94 artmıştır. Yıllık yurtiçi üretici enflasyonunun %100'lerde seyrettiğini düşünürsek reel bir işlem hacmi artışından bahsetmek mümkün değildir. Diğer taraftan karşılıksız çek hacminde kentimizdeki %76'lık artışa karşılık ülkemizde %49'luk artış olmuştur. Kapanan şirket artışındaki sıra dışı yükseliş için bir gösterge olabilir. Fakat protestolu senet hacminde ise tam tersine bir gelişme yaşanmıştır. Ülkemizde %-4.7'lik azalışa karşılık kentimizde protestolu senet hacmi geç yıla göre %-11.3 azalmıştır. Senetli iş hacmini bilemediğimizden ancak çekle ödeme hacmindeki değişime uygun bir değerlendirme yaptığımızda bile bu azalışlar dikkat çekici olmuştur.

2022 yılında kullanılan kredilerde ise kentimiz ülke genelinin oldukça altında kalmıştır. Aslında bu durumu yıl boyunca hemen her mecliste dile getirmiştik. Yani ülkemiz ortalamasının üzerinde hareketli bir yıl geçiriyoruz ama ortalamanın altında bir krediye erişim yaşıyoruz. Bu da bizi yavaşlatıyor demiştik. Şimdi yıllık değerlendirmede bunu daha açık görebiliyoruz. Toplam nakdi kredi artışında ülkemiz genelindeki %55'e karşılık kentimizde %41'lik bir gerçekleşme olmuştur. Üstelik ülke genelinde kredilerin %60'ından fazlasını özel bankalar sağlarken kentimizde ancak %50'sini özel bankalar sağlamıştır. Krediye ihtiyaç duyduğumuz bu dönemde özel bankaların kentimiz iş dünyasına bakışını bir kez daha yaşayarak öğrendik ve not ettik. Özel bankalardan borcuna sadakati yüksek olan kentimiz iş dünyası için kredi musluklarını gevşetmesini bekliyor ve talep ediyoruz.

Krediler konusunda bir diğer önemli konu da sektörel kredilerdeki durumumuzdur. Açıklanan son verilere göre tarım sektöründe kentimiz, yıllık %46 artışla kredi kullanırken ülkemizde %76'lık bir tarım kredisi artışı olmuştur. Yine ticaret sektörü kredilerinde kentimizde %69 artış yaşanırken ülkemizde %91'lik artış olmuştur. Yani kentimize kredi kısıtlaması sadece toplam nakdi kredilerde olmamış çok daha yüksek aleyhte farklarla tarım ve ticaret sektörlerinde de yaşanmıştır. Üstelik bu durum kentimiz ekonomik hareketliliğinin ülke ortalamasının üzerinde seyrettiği bir yılda yaşanmıştır. O halde bizler, Allah korusun, daha zor bir dönemde çok daha kısıtlayıcı bir kredilendirme politikasıyla karşı karşıya kalabileceğimizi hiç unutmamalıyız. Bu durum bizim için ciddi bir risk faktörüdür. Nitekim sizlerde 2022 yılı meclis ve meslek komiteleri toplantılarımızda bankaların kredi kullandırma iştahının ciddi düzeyde azaldığını ve kredi musluklarını kısıtığını sıklıkla gündeme getirmiştiniz.

Değerli Arkadaşlar,

Kentimiz ihracatı 2022 yılını yüzde 7.5 artışla, bu yıl tarihinde ilk kez 2 milyar doları aşarak, 2 milyar 24 milyon olarak gerçekleştirdi. İhracatımızın yüzde 52'sini oluşturan tarım sektörü ise yaşadığı düşüşe rağmen ikinci kez 1 milyar doları aşmayı başardı. Üreticilerimize, ticaret erbaplarımıza ve ihracatçılarımıza teşekkür ediyorum. Ancak üzülen belirtmeliyim ki gerek toplam ihracatımız gerek tarım ve gıda ihracatımız ülkemiz büyümesinin gerisinde kaldı. Cumhuriyetimizin 100'üncü yılında daha fazla çalışıp, ihracatımızı daha yukarıya taşımamız gerekir.

Değerli Meclis Üyeleri

Biliyorsunuz Eylül, 2021'den beri Antalya halleriyle ilgili domates, sebze ve meyve endeksleri açıklıyoruz. Kamuoyundan ve kurumlardan gördüğümüz ilgi ve aldığımız tepkiler, bizleri motive etmektedir. Enflasyonun ana sebebi olarak gösterilen, sebze-meyve üretim ve ticaretinin Antalya halleri özelindeki 2022 yılı hareketliliğini kısaca paylaşmak isterim. Hallerimizde toplam üretimin yaklaşık %20'si kadarı işlem görmektedir. Hallerdeki miktar ve fiyat değişimlerine baktığımızda, yurtiçi üretici enflasyondan farklı değildir. İşlem miktarı ortalama %25 azalmışken işlem fiyatları ortalama %117 kadar artabilmiştir. Tarımsal girdi fiyatları %122 tarımsal üretici fiyatları ise %151 artmıştır. Yani hallerdeki işlem miktarı azalmasına rağmen işlem fiyatları, ne girdi maliyetleri kadar ne de üretici fiyatları kadar artmadı. Bu demektir ki kamuoyumuz, hallerdeki işleyişi daha çok önemsemelidir. Böylece daha etkin yani sağlıklı fiyat oluşumunu destekleyeceklerdir. Halbuki toplam üretimin ülkemizde yaklaşık %30'nun kentimizde ise yaklaşık %20'sinin işlem görebildiği haller söz konusudur.

Değerli Meclis Üyeleri,

Kamuoyunda yer alan kamu alacaklarının yapılandırılması ve borç cezalarının kaldırılması yaklaşımı şüphesiz ki reel sektöre de ekonomiye de olumlu yansıtacaktır. Mükelleflerin vergi borçlarını gönüllü olarak ödemelerinin devamı ve güven duygusunun kırılmaması için hassas davranılmasını bekliyoruz. Yapılandırmada borcunu düzenli olarak ödeyen uyumlu mükelleflerin gözetilmesi ve tüm borç cezalarını kapsayıcı biçimde düzenlenmesi oldukça önemlidir. Üyelerimizle yaptığımız görüşmelerde; vergisini zamanında ödeyenlere tanınan %5'lik kurumlar ve gelir vergisi indiriminin %10'a çıkarılması, küçük işletmelere verilen 400 TL asgari ücret desteğinin 1000 TL'ye yükseltilmesi, prim ve diğer borçlarını zamanında ödeyen işverenlere sunulan 5 puanlık sigorta prim desteğinin 10 puana çıkartılması ile vakıflara ait kira alacaklarından doğan borç ve cezalarının da kapsama dahil edilmesi talep edilmiştir. Bu düzenlemelerin teklifte yer alması üyelerimizin moral ve motivasyonunu artıracaktır.

Değerli Arkadaşlar,

Bu ay meslek komitelerimizde gündeme gelen konularla ilgili görüşlerimi sizlerle paylaşmak isterim. Tüm komitelerimizde EYT, asgari ücret artışı, diğer personel ücret zamları, SGK primleri ve vergi yükleri, krediye erişim sorunları ve artan maliyetler görüşülmüştür. Bunlar haricinde;

1.Meslek Komitesi Üyelerimiz; Buğday ekimi için ihtiyaç duyulan yağışların görülmemesi nedeniyle Korkuteli, Elmalı ve Aksu ilçeleri başta olmak üzere buğday ekiminin azaldığını, üreticilerin; Korkuteli'nde arpa, Elmalı'da şeker pancarı, Aksu'da ise mısır ekimine yöneldiğini ifade etmişlerdir.

2.Meslek Komitesi Üyelerimiz; Tohum başta olmak üzere girdi ve işçilik maliyetlerinde yaşanan artışın patates ekimini olumsuz etkileyebileceğini belirtmişlerdir.

3.Meslek Komitesi Üyelerimiz; Bulgaristan sınırında TIR'ların sınırda bekleme sorununun kalıcı olarak giderilmesini ve zirai karantina laboratuvarları analiz ücretlerine geçen yıla göre %170, Ağustos ayındaki ara zamma göre ise %80 oranında yapılan zamlarla ilgili indirim talebinde bulunmuşlardır. Analiz ücretlerine gelen zamlar ise artık ihracatı engelleyici bir boyuta gelmiştir. Arkadaşlarımız yaş meyve sebze ihracatında TIR başına 5.200 TL ile 25.000 TL arasında analiz ücretleriyle karşılaştığını ifade etmektedirler. Diğer taraftan özel sektörde yapılan ön analiz ücretlerinin zirai karantina laboratuvarlarına göre 5'te 1'i oranında fiyatlandığı gerçeği de söz konusudur. Aynı sorun kesme çiçek ihracatımız içinde geçerlidir. Bu ücretlerin düşülmesi ihracatçılarımızı rahatlatacaktır.

4.Meslek Komitesi Üyelerimiz; Çiğ süt ve süt ürünleri piyasası, yem maliyetleri, tekstil ve yün piyasası yaşanan gelişmeler, 2023 yılı asgari ücreti sonrası artan sosyal güvenlik primlerinin işverene etkileri ile zeytin ve zeytinyağı sezonunu değerlendirmişlerdir.

6.Meslek Komitesi Üyelerimiz; Zirai karantina analiz ücretlerine gelen zamanlar ve ihracatta yaşanan sorunlar görüşmüşlerdir.

7.Meslek Komitesi Üyelerimiz; Kekik üretiminde yaşanan pirolizidin alkaloidi (PA) ve zirai ilaç kalıntısı sorununu ve devlet tarafından işverene verilen 400 TL'lik teşvikin yetersizliğini değerlendirmişlerdir. Meslek komitelerimizde dile getirilen bu sorunların çözümü için gerekli girişimlerde bulunmaya ve takipçisi olmaya devam edeceğiz.

Değerli Arkadaşlar,

Geçtiğimiz ay sonunda Antalya Gazeteciler Cemiyeti ile protokol imzalayarak Tarım Muhabirliği Eğitimi başlattık. Antalya'da çalışan gazetecileri ve iletişim fakültesi öğrencilerini tarım haberleri konusunda bilinçlendirmeyi ve mesleki gelişimlerine katkı sunmayı önemsiyoruz. Eğitim gerçekleşmesini sağlayan Antalya Gazeteciler Cemiyeti'ne ve Borsamız iş geliştirme grubuna, eğitime göstermiş oldukları ilgi için bazıları bugün aramızda da bulunan gazeteci arkadaşlarımıza ve diğer katılımcılara teşekkür ediyorum.

Değerli Meclis Üyeleri,

ATB Kent Buluşmaları'nda bu ay Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Muhittin BÖCEK konuk ettik. Toplantıda tarım topraklarının imara açılması, göç, altyapı ve trafik problemleri, büyükşehir belediyemizin tarımla ilgili proje ve faaliyetleri ile işbirliği yaptığımız ve

yapabileceğimiz alanları konuştuk. Karşılaştığımız sorunları başkan ile paylaştık. Başkanımıza, toplantımıza katılımları için tekrar teşekkür ediyoruz.

Kent buluşmaları toplantımızın bir sonraki konuğu programlarının uygun olması halinde Dışişleri Bakanımız Sayın Mevlüt ÇAVUŞOĞLU olacaktır. Şubat ayı içerisinde gerçekleştirmeyi planladığımız toplantımıza, sizleri, basın mensuplarımızı ve tüm organ üyelerimizi bekliyoruz. Tarım sektörü ve kentimizle ilgili sorunları, çözüm önerilerimizi ve taleplerinizi konuklarımızla paylaşmaya devam edeceğiz.

**Saygılarımla,
Ali ÇANDIR
Yönetim Kurulu Başkanı**

